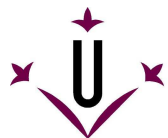

**Universitat
de Lleida**

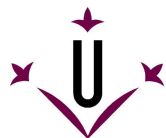
PROGRAMA NÈSTOR

Orientació i tutoria universitària

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	3
2. MARC CONTEXTUAL	4
3. OBJECTIUS.....	5
4. ESTRUCTURA DEL PROGRAMA NÈSTOR	5
5. LA COORDINACIÓ DEL PROGRAMA NÈSTOR A CADA CENTRE	7
6. TUTORIES	7
6.1. Característiques de la tutoria universitària	8
6.2. Funcions i actituds dels tutors o tutores.....	8
6.3. Continguts a tractar en la tutoria	9
7. PROGRAMA D'ACOLLIDA	10
8. TALLERS.....	11
9. AVALUACIÓ DEL PROGRAMA	12

1. INTRODUCCIÓ

Els darrers anys ha funcionat a la Universitat de Lleida el Pla d'Acció Tutorial, una proposta que va nàixer fruit de diversos informes realitzats a nivell europeu i estatal amb l'entrada en vigor del Pla Bolonya. L'Agència per a la Qualitat del Sistema Educatiu a Catalunya, en el seu informe de 1999, va recomanar impulsar els programes d'atenció tutorial. L'informe Universitat 2000 destacava la decidida aposta per la creació de la figura del professorat assessor o tutor de l'estudiant com un servei essencial de les universitats, on una part de l'horari del professorat o una part del temps que es destina a activitats docents ha d'assignar-se a tasques d'assessorament de l'estudiant al llarg de les diferents fases de la seva vida acadèmica. Els comitès avaluadors dels plans d'estudis, per la seva part, destacaven el paper de la tutoria universitària com a element fonamental per a la millora de la qualitat.

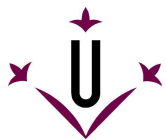
La UdL va considerar necessari adaptar-se a les necessitats dels alumnes i de la societat global i, el curs 2003-2004, va crear i impulsar el Pla d'Acció Tutorial, que pretenia contribuir a donar resposta als plantejaments de l'espai europeu d'educació superior (EEES). Els objectius eren proporcionar els mecanismes d'adaptació necessaris per fer front a les noves exigències organitzatives de la Universitat que se'n derivaven, tot amortint els efectes del canvi que s'endegava, i contribuir a la millora de la qualitat universitària.

La incorporació de l'acció tutorial en el marc institucional va comportar una adequació dels sistemes i les àrees de gestió acadèmiques necessàries per consolidar aquest servei i aprofitar el seu potencial en benefici de la qualitat de la UdL. Durant els primers anys de reforma i implementació dels nous graus va tenir una importància bàsica i va ajudar a donar suport a l'estudiantat, molt especialment durant els programes d'acollida.

En l'actualitat i passats uns anys de la posada en marxa del Pla d'Acció Tutorial, es veu necessari fer-ne una remodelació que s'adapti i respongui a les necessitats reals dels alumnes, així com també dels diferents Centres i titulacions de la Universitat.

Per començar, es proposa un canvi de nom, substituint "Pla d'Acció Tutorial" per "Programa NÈSTOR¹: orientació i tutoria universitària", que resulta més precís per l'objectiu que es pretén. Així doncs, el Programa NÈSTOR es planteja com un servei en el qual l'alumne pugui trobar, si ho necessita, una sèrie de recursos que el puguin

¹ Nèstor era un famós savi grec a qui tothom consultava per la seva saviesa i expertesa. Hi va anar especialment un jove, Telèmac, desconexedor del lloc on s'esqueia el seu pare Ulisses/Odisseu. Sobretot, fou apreciable la seua actuació com a conseller dels aqueus.

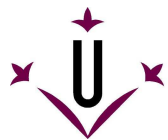

ajudar en la seva incorporació a la UdL, a un millor aprofitament dels estudis i al seu creixement personal i professional.

2. MARC CONTEXTUAL

Bàsicament, el Programa NÈSTOR en l'educació superior es justifica com un intent de donar resposta a les noves necessitats de l'estudiantat que hi accedeix. Cal, per tant, tenir en compte que la nova realitat universitària està marcada per, al menys, aquestes tres característiques:

- L'heterogeneïtat de l'alumnat. Els alumnes que accedeixen a la Universitat ho fan des de diferents procedències curriculars, de diferents indrets territorials i amb diferents edats i graus d'experiència. Aquesta diversitat dels estudiants aporta innegables beneficis i també crea noves necessitats, especialment les derivades de donar respostes adequades que serveixin per a cada un, ja que, cada vegada menys, les mesures de caràcter general serveixen per a tothom.
- La complexitat dels aprenentatges. Els nous plans d'estudis, les noves formes d'ensenyament-aprenentatge, la creixent utilització de les TIC, la diversificació de les vies de sortida del sistema universitari, etc., per a alguns joves, són un motiu d'estímul que amplia les seves oportunitats formatives i que, fins i tot, poden millorar les expectatives que inicialment tenien. Ara bé, per a altres, aquesta varietat i, de vegades, indefinició pot generar descontrol o desorientació i conduir-los cap a situacions poc satisfactòries o decebedores.
- Les exigències del mercat de treball. Cada vegada més, en la nostra societat es fa necessària sobretot una formació en competències bàsiques transversals, tant acadèmiques (idiomes, ofimàtica...), com personals (responsabilitat, equilibri emocional, empatia...), com professionals (treball en equip, presa de decisions...) que facilitin l'ingrés en el món laboral.

3. OBJECTIUS

A partir del que s'ha dit fins ara, es pot apuntar que la finalitat del Programa NÈSTOR és:

Donar suport a l'estudiant en el seu procés de formació integral, a través de l'orientació personal, acadèmica i professional, perquè pugui prendre decisions ben fonamentades al llarg de la seva carrera universitària, com a futur professional i com a ciutadà.

A fi de precisar més, es plantegen els objectius específics:

- Afavorir la integració a la Universitat.
- Optimitzar el procés d'aprenentatge.
- Orientar per a la formació contínua.
- Facilitar l'orientació professional.
- Facilitar la maduració del projecte personal i professional.

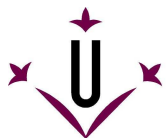
L'operativitat d'aquests objectius s'assolirà amb els elements d'actuació que segueixen i que seran avaluats amb els indicadors descrits en el darrer apartat.

4. ESTRUCTURA DEL PROGRAMA NÈSTOR

El Programa NÈSTOR és un servei que ofereix la Universitat de Lleida, i depèn del Vicerectorat amb competències d'Estudiantat. Els centres i facultats són els impulsors de les iniciatives de l'acció tutorial, per tal que s'adeqüin a les necessitats de l'estudiantat, de cada titulació i de la institució. S'estableix així un mecanisme de comunicació per tal de contribuir als processos de millora de la qualitat dels ensenyaments.

El Programa NÈSTOR es fonamenta en l'orientació acadèmica de l'estudiantat per millorar-ne el rendiment, ampliar les seves expectatives i orientar-lo per a l'accés al món laboral. Amb aquesta finalitat, es plantegen accions informatives, formatives i d'orientació a desenvolupar en tres àmbits clarament definits: les tutories al llarg de la vida acadèmica, els programes d'acollida i els tallers.

Així, doncs, el programa consta de tres elements bàsics:

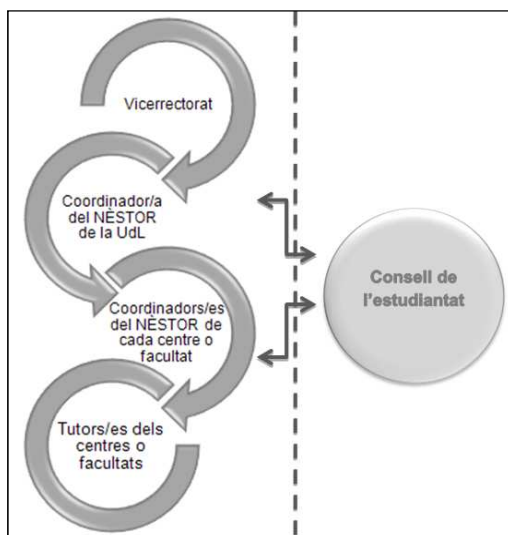
1er. Tutories: Reunions en les quals alumnes i tutors s'interrelacionen, els alumnes poden resoldre els seus dubtes i els tutors els hi donen suport i orientació. Les tutories poden ser:

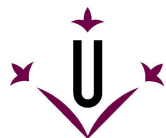
- a) Individuals: principalment les tutories es realitzen de manera individual. En aquestes és l'alumne qui contacta amb el tutor quan ho creu necessari, ja sigui de manera presencial o bé per qualsevol altre mitjà.
- b) Grupals: es planteja una primera tutoria grupal a l'inici de curs, i després sempre que a criteri del tutor i/o dels alumnes es cregui necessari. Aquest tipus de tutories té la funció de resoldre aquelles qüestions que puguin interessar a un grup ampli d'alumnes. La primera té el valor afegit que permet un primer contacte entre estudiants.

2n. Programa d'Acollida: L'acollida es porta a terme durant la setmana anterior a l'inici del curs i va destinada als alumnes de nou ingrés a la UdL. Cada facultat s'encarrega d'organitzar els dies d'acord amb les necessitats del seu centre i dels seus alumnes.

3r. Tallers: Cada centre o facultat organitza tallers de formació de temàtica bàsicament transversal, segons les necessitats i la demanda de l'alumnat. Aquests tallers són gratuïts pels alumnes i serveixen per ajudar-los en la seva formació. Es realitzen amb la confirmació prèvia de l'assistència dels alumnes.

L'estructura organitzativa que té la responsabilitat d'aplicar coordinadament el programa compta amb: els tutors/es dels centres o facultats, el coordinador/a del NÈSTOR de centre o facultat, el coordinador/a del NÈSTOR de la UdL i el Vicerectorat amb competències d'Estudiantat. Tant els tutors com els coordinadors hauran de comptar amb la col·laboració dels deganats i direccions dels centres i facultats corresponents, especialment dels caps d'estudis.

Es demanarà la participació del Consell dels Estudiants de cada centre o facultat en moments concrets (programa d'acollida, organització de tallers, etc.) segons criteri de cada coordinador i deganat. També s'hi comptarà com a canal per la millora contínua del sistema i, en especial, de les tutories.

Una vegada a l'any, com a mínim, la comissió que ordinàriament formen els coordinadors del NÈSTOR de cada facultat amb el coordinador de la UdL, es reunirà presidida per el/la Vicerector/a amb competències d'Estudiantat i amb la participació de dos representants del Consell de l'estudiantat per analitzar el desenvolupament i la bona marxa del programa d'acord amb l'establert en aquest document.

5. LA COORDINACIÓ DEL PROGRAMA NÈSTOR A CADA CENTRE

El/la coordinador/a de cada centre o facultat és la figura responsable de les tutories, el programa d'acollida i els tallers. El nomenament del coordinador/a és responsabilitat del degà/director o la degana/directora.

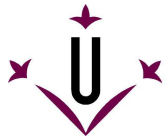
Les funcions assignades al coordinador o coordinadora són:

- Donar suport al professorat en la tasca de tutoria, procurant-li la formació si es creu necessari, i fent-ne el seguiment i valoració.
- Proporcionar els recursos i les estratègies d'acció per tal que els tutors i tutores desenvolupin les seves funcions.
- Organitzar el programa d'acollida del seu centre o facultat i dirigir-lo en coordinació amb el deganat/direcció i sota les orientacions generals de la UdL.
- Promoure i gestionar la realització dels tallers que més puguin interessar a l'estudiantat.

6. TUTORIES

La principal eina del Programa NÈSTOR són les tutories que s'ofereixen als alumnes i que tenen per aquests un caràcter voluntari. L'objectiu que es pretén aconseguir amb les tutories és:

Posar a disposició de cada estudiant la figura referent d'un professor per tal que pugui aconseguir informació, orientació i assessorament durant tota la seva estada a la Universitat de Lleida.

El model de tutoria que s'impulsa es basa en la figura del professorat tutor. La funció genèrica del tutor d'acompanyar els estudiants en el seu itinerari formatiu forma part de les responsabilitats acadèmiques de tot el professorat a temps complet de la UdL (extensible al professorat a temps parcial que també s'hi vulgui involucrar). Els estudiants es repartiran equitativament entre els tutors adscrits a una titulació determinada.

A l'entrada de l'estudiant a la UdL, se li assigna un professor-tutor que es converteix en el seu professor de referència durant tota la seva estada a la Universitat. Els alumnes, prèvia sol·licitud, poden gaudir d'aquesta atenció sempre que ho necessitin. Les tutories poden dur-se a terme de manera presencial o de manera virtual i els alumnes tenen la possibilitat de fer-les de manera individual o bé grupal.

Els/les tutors/res tindran com a figura de referència el coordinador o coordinadora del Programa NÈSTOR del centre.

6.1. Característiques de la tutoria universitària

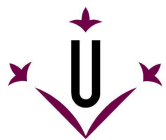
La tutoria que es realitza en l'àmbit universitari és una acció educativa d'orientació dirigida a impulsar i facilitar el desenvolupament integral de l'alumnat en la seva dimensió intel·lectual, personal i social, en línia amb el plantejament d'una formació de qualitat des de la perspectiva de l'estudiantat.

A diferència de la tutoria en els nivells educatius bàsics, l'orientació integral i la tutoria universitària són més un servei a disposició de l'estudiantat que un requisit ineludible. Persegueix l'ús adequat dels diferents recursos curriculars i extracurriculars així com la integració activa de l'estudiant en la institució, no tan sols perquè afavoreix la seva formació, d'una manera crítica i constructiva, sinó també perquè estimula la implicació i participació en tots els nivells organitzatius.

6.2. Funcions i actituds dels tutors o tutores

Les funcions que corresponen al professorat tutor són:

- Donar-se a conèixer i presentar el Programa NÈSTOR als estudiants assignats, mitjançant les Jornades d'Acollida, convocant una reunió conjunta dels seus tutorats/des, per SAKAI o per qualsevol altre canal d'informació.
- Informar sobre les característiques i serveis que ofereix la Universitat.
- Adreçar l'alumnat cap als serveis universitaris corresponents.
- Escoltar i orientar els estudiants en les consultes d'àmbit acadèmic i professional.

- Recollir i canalitzar cap al respectiu coordinador/a de centre o facultat les necessitats detectades en els alumnes o les demandes d'aquests pel que fa a l'oferta de tallers a implementar.

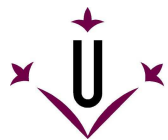
Actituds requerides al professorat tutor:

- Compromís i actitud positiva envers la seva responsabilitat com a tutor.
- Participació en l'establiment i avaluació del model de tutoria.
- Integració en el context de la facultat o centre on treballa.
- Disponibilitat envers la seva formació com a tutor o tutora.
- Accessibilitat i respecte en la relació amb els estudiants.
- Actitud positiva per abordar els problemes que li plantegin.

6.3. Continguts a tractar en la tutoria

- Informació o canalització als diversos serveis que ofereix la Universitat: servei lingüístic, esports, activitats culturals, allotjament, bicicletes, borsa de Treball-Portal de Treball, atenció psicològica, etc.
- Informació i assessorament de beques i ajudes als estudiants o canalització als serveis corresponents.
- Orientació i assessorament sobre el pla d'estudis en general i específicament sobre l'elecció d'optativitat, tot allò que afecti al pràcticum i l'organització de les titulacions pel que fa a horaris, prerequisits, etc.
- Temes propis dels tallers que es realitzin durant el curs a les diferents facultats. Permetrà veure les necessitats dels alumnes, valorar com han funcionat els tallers així com també informar als alumnes dels tallers previstos pel curs acadèmic.
- Informació, assessorament o canalització al servei corresponent pel que fa als programes de mobilitat.
- Informar o redirigir a les fonts d'informació pròpies d'estudis de postgrau (màsters i doctorat).
- Aquells assumptes més personals, si l'estudiant ho demana, s'intentaran abordar sempre que sigui possible des de la tutoria, en cas contrari es derivarà al servei o professional corresponent que pugui donar una ajuda més concreta i acord amb les possibles necessitats de l'alumne.

Els/les tutors/res han de conèixer els serveis i recursos amb els quals compta la facultat o centre a fi de poder-los presentar als estudiants.

7. PROGRAMA D'ACOLLIDA

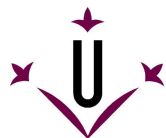
És important que els estudiants que ingressen a l'UdL coneguin el seu nou marc acadèmic des del primer moment, per aquest motiu és necessari articular activitats orientades a salvar els obstacles que es puguin trobar i a augmentar la seva autonomia. Amb aquesta finalitat es duu a terme el programa d'acollida que té per objectius:

Presentar als estudiants la pròpia estructura de la Universitat, els centres, els plans d'estudis, així com els principals recursos que es posen al seu abast. També introduir-los en algunes de les competències transversals més generals i bàsiques com pot ser l'accés i ús de les eines per treballar al campus virtual o l'accés als fons bibliogràfics, el treball en equip o les tècniques d'estudi.

L'acolliment es considera una bona pràctica que correspon a cada Facultat o Centre i, en la qual, el Programa NÈSTOR col·labora per mitjà de la seva estructura al considerar que es tracta d'un moment privilegiat que coadjuva amb els seus objectius. Per tant, els responsables del Programa d'acollida són els coordinadors de cada Facultat o Centre comptant amb la col·laboració dels respectius deganats o direccions.

El programa d'acollida es realitza la setmana abans de començar el curs i permet a l'alumnat fer una primera presa de contacte amb la Universitat. La durada, la distribució horària i el contingut del programa el decideix cada facultat tot respectant els continguts comuns mínims que s'estableixin. Durant els dies de l'acollida, es fan sessions informatives en les quals es presenten els serveis i es dona a conèixer la Universitat i els estudis corresponents.

Altres activitats s'organitzen amb la finalitat d'apropar a l'estudiantat, forà o no, a la ciutat, a la seva cultura i a les organitzacions juvenils i, sobretot, per tal d'afavorir el coneixement mutu entre els estudiants i fomentar el sentit d'identitat com a promoció.

8. TALLERS

Entre els objectius que persegueix la UdL està el creixement personal dels seus alumnes i, en aquesta línia, el Programa NÈSTOR ofereix els tallers, com un recurs a partir del qual els alumnes tinguin l'oportunitat d'aprofundir en temàtiques importants per la seva formació que no s'aborden en els diferents graus.

L'objectiu d'aquests tallers és:

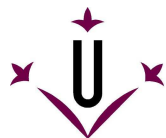
Facilitar a l'estudiantat els instruments bàsics que li puguin servir per a desenvolupar les competències transversals genèriques al llarg de la seva estada universitària així com aquelles altres que tenen un desenvolupament específic en el posterior exercici de la seva professió.

En cada facultat s'ha de vetllar per oferir als seus alumnes aquells tallers que es considerin més interessants i atractius en funció de la tipologia i les necessitats que l'estudiantat tingui.

Els tallers els poden proposar tant els propis alumnes al llarg de tot el període acadèmic com els tutors o bé ser iniciativa del coordinador del Programa NÈSTOR de Facultat o Centre. Aquest és el responsable de l'acceptació, programació i organització comptant amb la conformitat pressupostària del coordinador del NÈSTOR de la UdL.

Segons siguin les característiques i/o objectius dels tallers es poden oferir a tots o a part dels estudiants d'una Facultat o Centre. Per tal d'assegurar l'assistència d'un mínim d'estudiants als tallers i el ple aprofitament d'aquests, es demana prèviament el compromís i la confirmació d'assistència als alumnes. Aquests tallers no han de confondre's amb les matèries transversals que els alumnes han de cursar al llarg dels seus estudis; es diferencien per què els tallers els proposen els estudiants o els tutors en funció a les necessitats observades en el conjunt dels tutorants, en que s'ofereixen gratuïtament i en que no consten en l'expedient acadèmic.

Sense ànim d'exhaustivitat, es suggereix alguns temes per als tallers que es considera poden servir a un gran ventall d'alumnes: tècniques d'estudi, com fer cerca bibliogràfica, la gestió del temps, la presa de decisions, el treball en grup cooperatiu o la resolució de conflictes interpersonals.

9. AVALUACIÓ DEL PROGRAMA

L'avaluació, que és important en qualsevol procés o projecte, en aquest cas ha de permetre prendre decisions adreçades a la millora de la qualitat del disseny i de l'execució del mateix Programa, i servir també per ajustar les actuacions a les necessitats dinàmiques del procés formatiu. És a dir, a nivell general de la UdL, hauria de facilitar la identificació de les necessitats de l'alumnat, la millora de l'estructura organitzativa dels estudis, l'optimització dels recursos i la projecció pública de la institució. Així mateix, no es pot obviar que l'avaluació aporti el *feedback* necessari sobre la pròpia aplicació del Programa NÉSTOR, per la qual cosa s'ha de centrar en els tres elements que el conformen.

9.1. Tutories

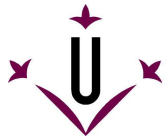
El coordinador de tutories del centre podrà organitzar trobades amb el professorat que ha realitzat les tutories al llarg d'un curs acadèmic per tal de valorar conjuntament la marxa del programa. En tot cas, el coordinador/a de cada facultat elaborarà un informe valoratiu al final de cada curs a partir de la informació obtinguda dels respectius tutors i estudiants del seu centre, el qual traslladarà al coordinador del programa de la UdL per fer-ne un informe que es farà arribar, al degà del centre i al vicerectorat responsable del programa

Alguna de la informació que haurà de recollir aquest informe és la quantitat aproximada d'alumnes que s'han tutoritzat, els motius de consulta i el grau de resolució, sempre en termes generals.

Els següents indicadors s'extrauran de la pròpia administració del programa (coordinadors de centre, tutors i Consell d'Estudiantat):

1. Volum de queixes i incidències per falles o mancances de les tutories.
2. Ràtio d'alumnes per tutor i per curs.

La valoració del grau de satisfacció dels diferents agents del servei, així com l'eficàcia i l'eficiència del procés als diferents centres de la UdL, ha de tenir en compte dos fases: durant el curs i al final. Durant el curs s'atendrà més a la gestió d'incidències i per a l'avaluació final s'establirà un sistema d'informe.

9.2. Programa d'acollida

L'avaluació del programa d'acollida servirà per conèixer el grau de satisfacció i aprofitament dels alumnes en relació a les diferents activitats organitzades. Les avaluacions tindran com a finalitat fer una valoració general del programa, per aquest motiu el cos de l'avaluació serà igual per totes les facultats i centres, tot i que es dóna llibertat per incloure ítems si s'escau.

L'avaluació es farà en l'última sessió informativa de cada centre/titulació i els coordinadors seran els responsables de la seva administració, els quals la faran arribar al coordinador del programa NÈSTOR.

Es recollirà informació relativa a la satisfacció entorn a la informació prèvia rebuda, l'adequació de la durada del programa, el grau d'utilitat de les explicacions rebudes, entre d'altres.

9.3. Tallers

Pel que fa als tallers, és important conèixer la demanda que hi ha per part dels alumnes, la qual cosa permetrà adaptar els tallers a les preferències d'aquests. A més a més també és important conèixer l'aprofitament i satisfacció dels alumnes sobre els tallers així com també l'opinió del formador.

Per tant, un cop finalitzats els tallers, es demanarà tant a estudiants com a formadors complimentar un qüestionari a tal efecte.